

Tartu Puškini Tütarlaste Gümnaasium pühitseb 19. oktoobril oma uue maja õnnistamist õigeusu ja luteri usu kombe järgi. Pidulikul aktusel viibib õpperingkonna kuraator D. Ljovšin, peokõne peab gümnaasiumi direktor prof Jassinski.

100 aastat tagasi

Koostanud emeriitprofessor **H e i n o R a n n a p**

1. september

Pärnumaal võetakse Jakobi kihelkonna abikooli vastu nõrkade vaimuannetega lapsi, kes vallakoolis teistega ühes õppida ei suuda. Maks kosti- ja koolirahaga 50 rbl aastas.

3. september

Viljandi kihelkonnakool saab uue oreli. See on Võrumaal vendade Kriisade valmistatud 5-registriline pedaalgiga pneumaatiline orel, mis läks maksma 450 rbl.

5. september

Trükist ilmub Eesti nooresoo õpetliku ja ilukirjanduslise kuukirja Lasteleht 7. aastakäigu esimene väljaanne ajalehe Elu kaasandena K. Partsi väljaandel.

8. september

Eesti Üliõpilaste Selts Tartus peab koosolekut. Arutuse all on küsimus, kas "alkohoolilisi jookisi" seltsi rahaga osta või mitte. Otsustatakse: kes juua tahab, toimetagu ise omal kulul.

9. september

Viru-Jaagupis õnnistatakse uut koolimaja, kus 32 last on alustanud õppetööd. Kõne peab pastor Hoffmann. Kohapeal korraldatakse korjandus, mis toob koolile 21 rbl.

10. september

Hugo Treffner teatab ajakirjanduse kaudu, et tema koolis Tartus on mõnes klassis veel vabu kohti. Kes tahab veel õppima asuda, peab seda tegema "wiibimata, otsekohe".

13. september

Riia õpperingkonna kuraator annab Rakvere linnakoolile loa võtta pedagoogika kursusele käesoleval õppeaastal rahvakooliõpetajate ettevalmistamiseks seitse vabakuulajat.

14. september

■ Tallinnas asutatakse peamiselt gümnaasiumiõpetajatest koosnev Kasvatusteaduse Selts, kelle ülesanne on "kasvatusteadliste küsimiste walgustamine ja kodu ja kooli üksteisele ligemale toomine".

17. september

Tartu Ülikoolis lõpeb uute üliõpilaste vastuvõtt. Vastu on võetud 902 uut üliõpilast, peale selle 67 rohuteadlast ja 180 vabakuulajat.

18. september

Eestimaa Rahvahariduse Seltsi kirjaviisi korraldamise komisjon otsustab 30 asjahuvilise osavõtul: 1) kirjutada mitte *koondlad, küündlad, kandle*, vaid *koonlad, küünlad, kalled*; 2) mitte *kukk, pütt, kepp*, vaid *kuk, püt, kep*.

24. september

■ Piilstvere kihelkonnas mõõdetakse Kõo riigimõisa maa-dest Eesti Aleksandri Põllutöökoolile 150 tiinu põllumaad, 60 tiinu heinamaad ja 90 tiinu karjamaad. Ka kõik mõisa hooned jäävad koolile.

■ Eesti Aleksandri Põllutöökooli juures algavad kolmekuulised põllumajanduskursused, mis seekord on eesti keeles, ehkki õppekeeleks on kinnitatud vene keel. Õpetatakse taimeteadust, keemiat, *fiisikat*, rehkendust, geomeetriat ja maamõõtmist, põlluasjandust, karjapidamist, piimatalitust jm.

27. september

Virumaal sünnib Vohnja vallakooli juhataja pojana koorijuht, pedagoog, inglise filoloog, Tallinna Konservatooriumi professor, üldlaulupidude dirigent Jüri Variste.

28. september

Balti riikide keskkoolidirektorite nõupidamisel Riias, kus on koos 43 koolijuhti, otsustatakse: õpilased, kes tahavad õppida täiendavalt kohalikku keelt, peavad ise õpetuse välja maksma.

30. september

Tantsukunsti õpetaja J. Salmann avab Tallinnas, Pikk uulits 47, Moodsa Tantsukooli. Samas algavad tantsukursused täiskasvanutele ja lastele.

1. oktoober

Kasperviigi (Käsmu) meremeeste koolis algab õppetöö. Õppemaks 8 rbl esimeses ja 10 rbl teises klassis õppeaastas, mis kestab kuus kuud.

2. oktoober

Tallinna Karskuse Kuratooriumi koosolek korraldab eesti keele kirjaviisi: *kas ärganud, oodanud* või *ärkanud, ootanud*; *kas ilusasti, paremini* või *ilusaste, paremine*.

3. oktoober

Praostiproua A. Hasselblatt avab Tallinnas Rüütli uulitsas majas nr 4 õmbluskooli.

6. oktoober

Trükist ilmub koolikirjaniku ja eesti stenograafia looja Juhan Kurriku „Kiirkirja õpetuse” esimene osa, 4 lk, hind 20 kop.

7. oktoober

■ Kose kihelkonnas pühitseb üks osa inimesi kirikus lõikuse tänapüha, teine osa aitab Tuhala koolimaja juures koolmeistri vilja masindada, sest kooliõpetaja on ju äripäeval õppetööga kinni.

■ Eestimaa Rahvahariduse Seltsi lasteaia osakond peab peakoosolekut, kus liikmete erimeelsuse tõttu otsustatakse laste usulise kasvatuses osas asutada uus Tallinna Lastekasvatuse Selts ja vajadusel ka uus „kasvatuseaed”.

■ Keilas pühitsetakse haridusseltsi kool, kus juba 71 last õppimas. Kool on kaheklassiline kahe õpetajaga. Õnnistamise järel on pidusöök kõnedega sajale külalisele.

8. oktoober

■ Petseris on kihelkonna preestrite ja setu rahvaasemike koosolek setu keele kasutuse küsimuses. Ägeda vaidlemise lõpul otsustatakse tarvilikuks ja ajakohaseks rahvale võtta tema keel vene keele asemel tarvitusele kirikuteenistuses ja koolis.

■ Rahvahariduse ministeerium keelab keskkoolide õpilastel kohtuistungeid pealt kuulata.

9. oktoober

■ Kuressaares algab Saaremaa kooliõpetajate neljapäevane kokkutulek. Otsustatakse ev. luteruse usu koolidesse vastu võtta ka õigeusklike lapsi, kui lähikonnas nende kooli pole, kuid vabastada nad usuõpetuse õppimisest.

■ Pärnu Gümnaasiumile valmib mahapõlenu asemele uus kivist turnisaal. Alumisel korrusel on kirjakogu tuba kümne riiuliga, lugemistuba jm. Teisel korrusel on turnisaal mitmesuguste riistadega. Majas on elektrivalgustus ja auruküte, milleks läheb 3/4 sülda turvast päevas.

10. oktoober

Haridusministeerium annab loa naisterahvaid neljaklassilisse linnakooli vastu võtta seal, kus alguskoolidest kõrgemaid tütarlastekoole ei ole.

11. oktoober

■ Algavad Vanemuise hariduskursused Tartu Karskuse Kuratooriumi ruumides Poodi uulitsa ja Söögituru nurgal.

Õpetajateks on linna haritlased M. Kampmann, H. Valk, A. Jürgenstein, J. Simm, A. Kuusk ja R. Villmann.

■ Tartu Õpetajate Seminarist lahkub matemaatikaõpetaja Mihail Tretjakov, kes on määratud Läti linna Goldingeni (Kuldiga) rahvakoolide inspektoriks. Seminar kaotab kõige enam armastatud targa ja õpilasi austava pedagoogi.

12. oktoober

Keiser annab rahvaharidusministrile õiguse nimetada linnakooli õpetajateks ka kodukooli õigustega õpetajad, kui tarvilikku arvu kandidaate linnakooli ei leidu.

14. oktoober

Tallinnas asutatakse Eestimaa Rahvahariduse Seltsi Õhtukursuste Toetajate Osakond varandusliselt kehvade õpilaste noorte toetamiseks.

15. oktoober

Vallakoolides algab õppetöö, ehkki mitmed õpilased käivad veel karjas.

16. oktoober

■ Toiduainete, keeruliste instrumentide ja loomade-lindude kõrval tuleb Tartus müügile „Tütarlaste kool ühes täie inventariga on kohe ära anda Vene uul. nr. 2, II korra pääl.”

■ Tartu Ülikooli arstiteaduse fakulteedi lõpetavad neli eestlast, kes saavad arstikoha Kihelkonnas, Laiusel ja Rakveres. Dr Reieril veel kohta ei ole.

19. oktoober

Trükist ilmub C. R. Jakobsoni „Kooli lugemise raamat. Teine jagu”. See on teose neljas trükk 74 pildiga. Täiendatud ja parandatud Paistu pastori ja luuletaja J. Bergmanni poolt.

25. oktoober

Ilmub Põllutööleht nr 34, kus juhatus kooliaia asutamiseks kroonu abiga. Põllutööministeerium annab rahatoetust kooli juurde viljapuuadade, puukoolide, katsepõldude, mesiaia jm asutamiseks.

28. oktoober

Nikolai II linnakooli ruumides Tallinnas algavad Riia õppe-ringkonna kuraatori loaga joonistuskursused, kus ettelugemised joonistuse teooria, meetodika ja kunstiajaloo üle ning antakse juhatusi joonistuse praktikas. Viis nädalat kestvaid kursusi juhatab Nikolai Gümnaasiumi kooliõpetaja kunstnik V. Päts.

30. oktoober

Tartus on Eesti Kirjanduse Seltsi keele- ja kirjaviisi komisjoni nõupidamine. Pärast pikka ja ägedat vaidlust otsustatakse M. Kampmanni ettepanekul (vastu on K. A. Hermann ja J. Jung) võtta kasutusele *pää, hää, säädus, täädus* asemel *pea, hea, seadus* ja *teadus*.

Järgneb.